

Dotazník pre reprezentatívny prieskum postojov občanov Slovenskej republiky

zodpovedné expertky: Jana Plichtová a Anna Šestáková

názov výstupu: Dotazník pre reprezentatívny prieskum postojov občanov Slovenskej republiky - metodika zberu dát pre prieskum postojov občanov k participácii

názov výstupu z opisu: **Participácia na Slovensku 2018**

zadávatel': Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti,

národný projekt: PODPORA PARTNERSTVA A DIALÓGU V OBLASTI, PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK

ITMS kód projektu: 314011M298

operačný program: OP Efektívna verejná správa

zdroj financovania: Európsky sociálny fond

obdobie vyhotovenia/spracovania: september 2018

poznámka: Dotazník – metodika zberu dát pre prieskum postojov občanov k participácii, bol skonštruovaný tak, aby sa výsledky dali porovnať s výsledkami minulých prieskumov, realizovaných na Slovensku. Témy: dôvera (medzi občanmi, voči verejnej správe, politikom); politická gramotnosť, záujem, sebaúčinnosť; spôsob a miera zapájania občanov; spokojnosť vs. nespokojnosť so spôsobom vládnutia; politické postoje, presvedčenie o vzťahu občanov a politikov, o možnosti niečo zmeniť; bariéry v participácii, výhody, atď.

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

1 / Zaradenie materiálu

Podaktivita 2, ktorá je zameraná na **analyticko-metodicko-legislatívnu podporu zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe**, zastrešuje celú škálu zadaní, prieskumov a výskumných programov. Činnosti sú realizované v logických fázach výskumu: metodické nastavenie, zber a sumarizácia dát, analýza, interpretácia dát, závery a odporúčania, ktoré sú predmetom samostatných výstupov: metodík, receptárov, katalógov dobrých príkladov z praxe, prehľadových štúdií, procesných máp, prípadových štúdií, analýz, usmernení, ako aj konkrétnych návrhov na zmenu právnych úprav, legislatívy, či aplikačnej praxe.

Základom každej analytickej práce je nastavenie metodiky a mechanizmu zberu dát v previazaní na proces vyhodnocovania dát. Zozbierané dáta slúžia ako východiskové dáta pre sekundárnu analýzu a ďalšiu analyticko-metodicko-legislatívnu činnosť, ktorá zabezpečuje kľúčové výstupy. Jedným z kľúčových výstupov je - **ANALÝZA DÁT I. - Spôsoby a miera participácie verejnosti na tvorbe verejných politík**.

Dotazník pre reprezentatívny prieskum postojov občanov k participácii je citlivo spracovanou metodikou pre zber dát na reprezentatívnej vzorke obyvateľov – 1200 respondentov, ktoré s ďalšími výstupmi budú slúžiť pre spracovanie Analýzy I.: Spôsoby a miera participácie verejnosti na tvorbe verejných politík.

Analýza aj vďaka získaným dátam z dotazníkového reprezentatívneho prieskumu, vyhodnotí mieru participácie verejnosti na tvorbe verejných politík. Dotazník bol skonštruovaný tak, aby sa výsledky dali porovnať s výsledkami minulých prieskumov, realizovaných na Slovensku.

Prieskum vďaka navrhnutým otázkam (30 otvorených otázok) zisťuje frekvenciu praktizovaných druhov participácie na Slovensku, identifikuje faktory, ktoré ovplyvňujú (inhibujú, facilitujú) ochotu občanov participovať na tvorbe verejných politík, mieru participácie v jednotlivých obdobiach, analyzuje mieru spokojnosti občanov vo vzťahu k spôsobom participácie, ktoré sú zo strany VS občanom ponúkané.

Súčasne dotazník – metodika ponúka riešenie ako získať dáta o faktoroch, ktoré ovplyvňujú mieru participácie občanov (napr. vzdelanie, politická informovanosť, sociálny a kultúrny kapitál, schopnosť organizovať sa, dostupné zdroje, kontakty, téma verejnej politiky, cieľové skupiny - napr. ohrozené, vylúčené, marginalizované skupiny, a i.).

2/ Zdôvodnenie zberu dát

POTREBY:

- identifikovať možnosti/spôsoby participácie občanov / verejnosti na tvorbe politík,
- zistiť mieru participácie verejnosti / zainteresovaných skupín na tvorbe verejných politík na všetkých úrovniach riadenia verejnej správy,
- komparovať mieru a spôsoby participácie verejnosti / občanov na Slovensku,
- identifikovať faktory, ktoré negatívne/pozitívne vplyvajú na mieru participácie verejnosti,
- pomenovať príčiny nízkej miery zapájania verejnosti.

ZADANIE:

1. Aké sú postoje občanov SR k participácii a participatívnej tvorbe verejných politík?
2. Aké faktory vplyvajú na mieru participácie občanov / verejnosti?
3. Aké problémy sú z pohľadu občana spojené so zavádzaním participatívnej tvorby politík?

3/ Východiská

- **Demokratická dezilúzia**

V súčasnosti sledujeme pokles záujmu občanov o tradičné formy participácie, ako je napríklad účasť na voľbách alebo členstvo v politických stranách. V hre je viacero dôvodov. Medzi najväčšie patrí strata dôvery občanov v politické strany a v systém zastupiteľskej demokracie. Strany sa podobajú jedna druhej, rýchlo vznikajú a zanikajú, ich ideologické pozadie je nečitateľné, resp. rýchlo sa prispôsobuje meniacim sa náladám a novým okolnostiam.

Využívanie poznatkov marketingu prináša politikom rýchle zisky, ale dlhodobé straty, politike uberá na význame a politikov oberá o dôveryhodnosť. V politike ako marketingovom výpočte ide predovšetkým o volebné zisky, čo robí z politickej zodpovednosti a morálnej integrity politických lídrov čosi staromódne, nepotrebné a zaťažujúce. Autentický étos slobody, rovnosti, bratstva a humanity v racionálnych kalkuláciách nenájdete. Politici neotvárajú dôležité témy, ako je napríklad novodobé vykorisťovanie človeka, nedostatok priestoru pre politickú emancipáciu. Vo verejnej rozprave dominuje téma ekonomiky, hospodárenia s verejnými zdrojmi, ak opomenieme konflikty a škandály politikov. To vyvoláva u občanov skepsu, ľahostajnosť, beznádej a cynizmus. Nech volia občianky a občania akúkoľvek stranu, ktorá aspoň čiastočne súvisí s ich záujmami a hodnotami, ovplyvní to zloženie koalície vlády len sprostredkovane. Volebné výsledky sú len vstupenkou do politických rokovaní o zložení vlády. Nedôveru a odpor k politikom vyvoláva aj opakovaná skúsenosť, že politici svojim konaním arogantne popierajú princíp rovnosti pred zákonom. Táto prax je taká rozšírená, že si na to pomaly zvykáme. Nemali by sme.

Účasť občianskej verejnosti pomáha obmedzovať priestor pre autoritatívny a technokratický spôsob vládnutia, zvyšuje transparentnosť politických procesov a zodpovednosť politických aktérov, zvyšuje kvalitu politických rozhodnutí. Aktívna občianska spoločnosť kumuluje sociálny kapitál a utvára súdržnú politickú spoločnosť. Keď sa občania nezaujímajú o politiku, keď od nej utekajú do súkromia, do zábavy, konzumu, je to únik pred slobodou a osobnou zodpovednosťou. Je to rezignácia na svojprávnosť, na ideály demokracie, humanity a spolupatričnosti. Je to ako otvárať dvere dokorán totalitarizmu a technokracii.

Bez aktívnej občianskej spoločnosti sú ideály demokracie – vláda ľudu, moc obmedzená ústavou, rovnosť pred zákonom, ľudské práva, dôstojný život – neuskutočniteľné. Ak sú občianky a občania pasívni, ak nekontrolujú spôsob výkonu zverenej moci, autoritárske a technokratické tendencie získajú na sile. Bez živej občianskej verejnosti niet potrebnej kritiky, chýbajú nové pohľady, hlas tých, ktorých nikto nezastupuje ani vo vláde, ani v opozícii. Ako už vieme z opakovanej historickej skúsenosti, aj legitímna moc sa dá zneužívať, nadužívať alebo využívať inak ako pre všeobecné dobro. Bez diskusie o tom, čo to spoločné dobro vlastne je, budú zvolení zástupcovia slúžiť len záujmom niektorých skupín občanov. A práve v tom tkvie problém zastupiteľskej demokracie.

• **Občianska spoločnosť na Slovensku (v kontexte Európy)**

Slovenská občianska spoločnosť sa za normalizácie rozdrobila a rozpadla, nezáujem o politiku a skeptický názor na to, čo sú občania sami schopní na súčasnom stave zmeniť, pretrváva. Ani modernejšia predstava spoločnosti, kde by inštitúcie slúžili a podporovali občanov a občianky, sa u nás zatiaľ nepresadila. Naopak, stále väčšmi sa prikláňame k tradičnému byrokratickému vládnutiu.

Občiansku spoločnosť tvoria všetci občania a občianky. Prax je však od tohto ideálu značne vzdialená. Vo voľbách má síce hlas každého občana a občianky rovnakú váhu, iné je to však pri nastavovaní agendy. Témy a ciele politiky formulujú predovšetkým politici, ktorí majú aj rozhodovaciu moc. Ich rozhodovanie však v realite ovplyvňujú niektoré skupiny občanov viac, kým iné takéto možnosti nemajú. Vo väčšine prípadov majú vplyv tí, ktorí disponujú značným finančným kapitálom, teda podnikatelia a obchodníci. Práve tieto skupiny občanov finančne podporujú politické strany, kupujú mienkotvorné masové médiá a v zákulisí dohadujú odmenu v podobe schválenia zákonov v ich prospech.

Podstatne menší vplyv majú skupiny občanov so značným kultúrnym kapitálom, teda s poznatkami a skúsenosťami, ako aj tie skupiny a združenia, ktoré vykazujú silný mobilizačný potenciál, a tie, ktoré získali spoločenský kredit. V týchto parametroch existujú medzi záujmovými a profesionálnymi združeniami, medzi tradičnými a novými odbormi, medzi občianskymi asociáciami značné rozdiely.

Európska únia preferuje spoluprácu s mimovládny sektorom, konkrétne s podnikateľskými asociáciami a občianskymi združeniami. Stotožnenie občianskej spoločnosti s mimovládny sektorom možno teoreticky zdôvodniť a podporiť príkladmi z praxe. Na druhej strane sa to však prieči princípu politickej rovnosti a ďalej znevýhodňuje už znevýhodnených občanov, ktorí nemajú prostriedky a možnosti zorganizovať sa, nastoliť svoju agendu a formulovať požiadavky.

Každý pokus charakterizovať akúkoľvek kolektívitu ľudí je sporný a odsúdený na neúspech. Každá kolektívita, a o to viac tá moderná a postmoderná, je rôznorodá. Pre každé tvrdenie nájdete skupiny, ktoré mu odporujú. Okrem toho, žiadna kolektívita nie je stabilná. Naopak, vyvíja a mení sa. Pretvára sa jej štruktúra, jej vzťahy a komunikácia s inými kolektívitami, menia sa jej pravidlá, hodnoty a zvyky. Ani spoločné kultúrne dedičstvo nie je ušetrené zmien, aj ono podlieha rozdielnym interpretáciám, rôznym výkladom.

V širšej optike možno konštatovať, že slovenská spoločnosť – v zhode s európskymi štátmi – je orientovaná utilitárne, hlási sa k princípom zastupiteľskej liberálnej demokracie a k trhovej ekonomike, no na rozdiel od západných štátov, tie inštitúcie, ktoré nastoľujú spravodlivosť, fungujú s výraznými nedostatkami. Odlišnosť vidno aj v populárnej kultúre, kde sa viac uprednostňujú ľudové tradície a zvyky, tradičné žánre reflektujúce minulosť pred modernými a futuristickými žánrami a témami. Hoci slovenská spoločnosť je sekularizovaná v mnohých aspektoch, v istých oblastiach zostáva naviazaná na tradičné autority, najmä cirkevné. Kým v modernizácii výrobných prostriedkov a vo využívaní technológií drží krok so západnými spoločnosťami, vo výrobných vzťahoch to tak celkom nie je.

Výrazný rozdiel je v chápaní štátnosti, občianstva a politických inštitúcií. Slovenská spoločnosť sa stále viac prikláňa k tradičnému ponímaniu národa ako etnickej pospolitosti než k modernému ponímaniu spoločnosti, ktorej inštitúcie a pravidlá podporujú širšiu identitu občanov a občianok. Kým „nationality“ v západných štátoch znamená štátnu príslušnosť, u nás ňou chápeme príslušnosť k etnickému spoločenstvu. Z toho vyplýva predstava, že Slovensko má patriť výlučne etnickým Slovákom.

Slovenskú občiansku spoločnosť priveľmi nevyrušujú a nemobilizujú epizódy, ktoré porušujú princíp tolerantného spolužitia, dehumanizujú isté skupiny občanov, keď osobné a rodinné záujmy dostanú prednosť pred férovým výberovým konaním a dôveryhodnosťou inštitúcií. Nejde len o politické inštitúcie, asociácie podnikateľov, lekárov, advokátov, právnikov, sudcov, ale aj o tie akademické, ktoré by mali byť vzorom nestrannosti a férového rozhodovania.

• **Tŕnistá cesta k modernej správe spoločnosti**

Vplyv socialistickej minulosti na našu občiansku spoločnosť a politickú kultúru je témou na niekoľko monografií. Obmedzím sa len na jeden postreh, ktorý sa týka poslednej etapy socializmu v našej histórii, a to obdobia Husákovskej normalizácie. Mäkké postihy za politickú svojprávnosť občanov a občianok napríklad stratou zamestnania, zákazom štúdia potomkov na vysokej škole a podobne, systematické sledovanie a všeobecné donášanie v kombinácii s metódou malých postupných krokov v obmedzovaní slobody politického názoru a presvedčenia väčšinu občanov a občianok vyhnali z politickej arény. Nie všetci sa však svojho politického myslenia boli ochotní vzdať, nie všetci boli ochotní žiť v pretváрке.

Na druhej strane mnohí politicky angažovaní neboli ochotní obetovať svoju kariéru a profesionálne ambície boju s Husákovým režimom. Prevažná časť občanov považovala za rozumné prispôbiť sa, hrať úlohu konformného, poslušného a režimu oddaného občana. Stav bezmocnosti a beznádeje spolu s pretvárkou, pokrytectvom a schizofrenickou rozpoltenosťou pomohli vyprázdniť priestor, v ktorom za Dubčeka kvitla občianska spoločnosť. Životné posolstvá, ktoré odovzdali rezignovaní občania svojim deťom, zneli – nehas, čo ťa nepáli, nestaraj sa o druhých, politika je špinavosť, dištancuj sa od nej. Na druhej strane generácia rodičov Husákových detí nemohla odovzdať nasledujúcej generácii žiadnu skúsenosť ako sa organizovať, ako sa nedať umlčať a ako si nedať zobrať slobodu a dôstojnosť.

V Európe, ako aj u nás, narastá v podpora ultrapravicových hnutí, ktorá je odpoveďou na elitársku politiku, na zbožštenie kapitálu, na zrýchľujúcu sa globalizáciu, na politiku bez hodnotového a morálneho obsahu, na dezilúziu zo systému pluralitnej zastupiteľskej demokracie a trhovej ekonomiky.

Občania chcú zmenu, túžia po inom spôsobe vládnutia, po väčšej istote a bezpečí, chcú počuť jasné odpovede na aktuálne problémy a výzvy. Ultrapravicové strany nielenže reflektujú túto objednávku, ale manipulatívne, cez vyvolávanie strachu a neistoty, ju sami vytvárajú. Potom už stačí presvedčiť občanov, že sú to práve oni, ktorí udržia poriadok a bezpečnosť štátu.

Rola škôl a vzdelávacích inštitúcií v súvislosti s občianskou angažovanosťou by mohla byť obrovská. V skutočnosti je však málo čitateľná až nečitateľná a v istých prípadoch aj kontraproduktívna. Hoci naše deti majú v školách náboženstvo, neučia sa nič o moderných dejinách, o základných demokratických hodnotách a inštitúciách, o osvietenstve a humanizme, o politike ako prostriedku modernej samosprávy spoločnosti. Naše deti preto nerozumejú, prečo sú pravidlá založené na úcte k racionalite a k ľudskej bytosti lepšie ako tie, ktoré sú založené na vynútenej poslušnosti, na autoritatívnych príkazoch a zákazoch. Deti v školách, dokonca aj študentky a študenti na univerzitách, sú ukrátení o autentickú skúsenosť so samosprávou, s dohadovaním sa na pravidlách, ktoré by nikoho nevyklúčovali a boli by ku všetkým členom a členkám férové a otvorené, podporovali by ich rozvoj a zároveň by obmedzovali ich egoizmus. Nikto ich nenabáda, aby si neprivlastňovali výhody na úkor druhých a neprenášali na iných svoje povinnosti a zodpovednosť. Málokedy deti zažili povzbudenie, aby sa vžili do situácie tých, s ktorými nesúhlasia, ktorých považujú za iných. Málokedy sú vedené k tomu, aby spoločne zvažovali motívy a hodnoty druhých, ich aktuálnu situáciu a aby na základe spoločného zvažovania sami konštruktívne riešili vzájomné konflikty a nepravosti.

4/ DOTAZNÍK - Participácia na Slovensku 2018 metodika zisťovania postojov občanov SR k participácii

ÚDAJE O RESPONDENTOVI

Pohlavie

1. Muž
2. Žena

Vek: „Koľko máte rokov“?

Aké máte najvyššie ukončené vzdelanie?

1. neukončená základná škola (neukončená ľudová škola, špeciálna škola alebo meštianka)
2. ukončená základná škola (8 tried ľudovej školy alebo ukončená meštianka)
3. základné vzdelanie + zaučenie, odborná príprava, kurz (bez výučného listu)
4. vyučený/á s výučným listom alebo osvedčenie (bez maturity)
5. odborná škola alebo hospodárska škola (bez maturity)
6. vyučený/á s maturitou
7. úplné stredoškolské odborné s maturitou (napr. priemyslovka, ekonomická škola, odborná akadémia, stredná zdravotná škola)
8. úplné stredoškolské všeobecné (gymnázium, SVŠ)
9. nadstavbové pomaturitné štúdium
10. vysoká škola – bakalárske štúdium
11. vysoká škola – ukončené magisterské, inžinierske štúdium (alebo jeho ekvivalent) vrátane titulov PhDr., MUDr., JUDr. a podobne
12. postgraduálne štúdium (tituly CSc., PhD., Doc., atď.)

Aká je vaša národnosť?

1. slovenská
2. maďarská
3. rómska
4. česká
5. nemecká
6. rusínska
7. ukrajinská
8. poľská
9. iná (*uviesť aká*)

Mesto/obec, v ktorom/ktorej žijete: (vypísať)

Mesto/obec, v ktorom/ktorej pracujete: (vypísať)

Počet obyvateľov mesta/obce, v ktorej respondent žije: (*toto vyplní anketár*)

1. menej ako 1 tisíc obyv.
2. 1-2 tisíc obyvateľov
3. 2-5 tisíc obyvateľov
4. 5-20 tisíc obyvateľov
5. 20-50 tisíc obyv.
6. 50-100 tisíc obyv.

7. Bratislava, Košice

Kraj: (toto vyplní anketár)

1. Bratislavský
2. Trnavský
3. Trenčiansky
4. Nitriansky
5. Žilinský
6. Banskobystrický
7. Prešovský
8. Košický

OTÁZKA Č. 1

Zamyslite nad zásadami, ktorými by sa mala riadiť naša spoločnosť. Prečítam Vám postupne dvojice výrokov. Pri každej z dvojice výrokov vyberte ten, ktorý väčšmi vystihuje Váš názor a potom povedzte, do akej miery s ním súhlasíte - silno alebo slabo. Anketár zaznamená odpoveď pomocou škály od 1 do 4, kde číslo 1 znamená, že respondent silne súhlasí s prvým výrokom (A) a 4, že silne súhlasí s druhým výrokom (B), 2 - slabý súhlas s výrokom (A) a 3 - slabý súhlas s výrokom (B).

- 1 = silno súhlasí s výrokom A
2 = slabo súhlasí s výrokom A, ale neprikláňa sa k výroku B
3 = slabo súhlasí s výrokom B, ale neprikláňa sa k výroku A
4 = silno súhlasí s výrokom B
9 = nevie

1.

- A. V politike je dôležité trpezlivé vyjednávanie.
B. V politike je dôležitá rozhodnosť a pevná ruka silnej osobnosti.

2.

- A. Najdôležitejšia je rozmanitosť názorov a demokracia.
B. Najdôležitejšia je jednota a zomknutosť národa.

3.

- A. Politik, ktorý chce občanom dobre, môže kvôli tomu občas porušiť zákon.
B. Je neprípustné, aby politik porušoval zákon – ani v prípade, ak chce občanom dobre.

4.

- A. Rovnakú kvalitu života nemožno zaručiť pre každú skupinu obyvateľstva.
B. Každá skupina obyvateľstva si zaslúži rovnakú kvalitu života.

5.

- A. Vláda by mala riadiť činnosť televízie, rozhlasu a tlače.
B. Vláda nesmie riadiť činnosť televízie, rozhlasu a tlače.

6.

- A. V Slovenskej republike by mali mať rozhodujúce slovo Slováci.
B. V Slovenskej republike by mali mať právo rozhodovať aj menšiny.

7.

- A. Štát by mal poskytovať maximálnu ochranu a pomoc svojim občanom.
- B. Štát by mal minimálne zasahovať do života občanov a nechať riešenie problémov čo najviac na nich.

8.

- A. Niektoré skupiny obyvateľov SR sú jednoducho na nižšej úrovni ako iné skupiny.
- B. Bez ohľadu na úroveň danej skupiny obyvateľstva, každá si zaslúži rovnaké zaobchádzanie.

9.

- A. Všetky skupiny obyvateľstva by mali mať rovnakú šancu uspieť, presadiť sa.
- B. Úlohou štátu nie je poskytovať rovnaké príležitosti všetkým skupinám občanov. Je to na nich, či sa presadia.

OTÁZKA Č. 2

Povedzte, prosím, do akej miery dôverujete alebo nedôverujete

1. nasledujúcim inštitúciám, pričom použite stupnicu:

- 1 = úplne dôverujem
- 2 = skôr dôverujem
- 3 = skôr nedôverujem
- 4 = vôbec nedôverujem
- 9 = nevie

- A. prezident SR
- B. Národná rada SR – parlament
- C. vláda SR
- D. súdy na Slovensku
- E. politické strany
- F. armáda
- G. odbory
- H. mimovládne organizácie
- I. samospráva vo vašej obci, meste, kraji
- J. cirkev alebo náboženská spoločnosť (*uviesť ktorá*)
- K. verejný ochranca práv (ombudsman)
- L. polícia
- M. Európska únia
- N. školy a univerzity

2. Nakoľko dôverujete informáciám z týchto zdrojov: (anketár sa pýta na konkrétne prípady, aby si overil, či rozlišujú dané zdroje)

- 1 = úplne dôverujem
- 2 = skôr dôverujem
- 3 = skôr nedôverujem
- 4 = vôbec nedôverujem
- 9 = nevie

- A. celoštátne denníky (*anketár zapisuje príklady: Pravda, Sme, Nový čas...*)
- B. regionálna tlač
- C. verejný rozhlas
- D. komerčné rádiá
- E. verejná televízia
- F. komerčné televízie

G. týždenníky

H. webové portály

I. sociálne siete

J. alternatívne webové portály (*Zem a vek, Slobodný vysielateľ, Hlavné správy, uviesť ktoré*)

K. iné (*uviesť ktoré*)

3. Nakoľko sa dá dôverovať ľuďom vo všeobecnosti?

1 = vôbec

2 = som opatrný/á, skôr nedôverujem

3 = skôr dôverujem

4 = väčšinou dôverujem

9 = nevie

4. V akej miere dôverujete jednotlivým skupinám ľudí? Využite stupnicu v percentách:

1. na 100%

2. na 75 %

3. na 50%

4. na 25%

5. na 0%

A. ľuďom, ktorých osobne nepoznám

B. známym

C. kolegom

D. priateľom

E. susedom

F. rodine

G. cudzincom

H. Rómom

I. moslimom

J. kresťanom

OTÁZKA Č. 3

Skúste si teraz predstaviť vo všeobecnej rovine zákony a predpisy, ktoré platia v našej spoločnosti. Prečítam Vám postupne dvojice výrokov. Pri každej dvojici výrokov vyberte jeden, ktorý väčšmi vystihuje Váš názor a potom povedzte, do akej miery s nim súhlasíte. Anketár zaznamená odpoveď pomocou škály od 1 do 4, kde číslo 1 znamená, že respondent silne súhlasí s prvým výrokom (A) a 4 silný súhlas s druhým výrokom (B), 2 - slabý súhlas s výrokom (A) a 3 - slabý súhlas s výrokom (B).

1 = silno súhlasí s výrokom A

2 = slabo súhlasí s výrokom A, ale neprikláňa sa k výroku B

3 = slabo súhlasí s výrokom B, ale neprikláňa sa k výroku A

4 = silno súhlasí s výrokom B

9 = nevie

Zákony a predpisy, ktoré v súčasnosti u nás platia ... :

1.

A. ...vytvárajú rovnaké podmienky a šance pre všetkých občanov

B. ...diskriminujú niektoré skupiny občanov a prinášajú výhody iným skupinám

2.

A. ...vytvárajú dostatočné zábrany proti korupcii

B. ...umožňujú korupciu

3.

A. ...vytvárajú dostatočné poistky proti zneužívaniu moci

B. ...umožňujú zneužívanie moci

4.

A. ...slúžia najmä tým, čo sú pri moci

B. ...slúžia všetkým občanom rovnako

5.

A. ...uľahčujú občanom a občiankam kontrolovať spôsob vládnutia

B. ...umožňujú politikom vyhnúť sa zodpovednosti

OTÁZKA Č. 4

Zamyslite sa, prosím, nad nasledujúcimi výroky, ktoré sa vzťahujú k tomu, ako by mala fungovať naša spoločnosť. Vyjadrite svoj súhlas a nesúhlas na stupnici

1 = úplne súhlasím

2 = skôr súhlasím

3 = skôr nesúhlasím

4 = vôbec nesúhlasím

9 = nevie

A. Namiesto všetkých ľudských práv potrebuje naša krajina jediné – disciplínu a poriadok.

B. Naš odklon od tradícií sa jedného dňa ukáže ako osudová chyba.

C. Je dobré, že v súčasnosti majú ľudia väčšiu slobodu vytvárať si vlastné pravidlá a protestovať proti veciam, ktoré sa im nepáčia.

D. Zákomom sa netreba vždy podriaďiť. Občan má právo na neposlušnosť, pokiaľ vie zdôvodniť svoje výhrady.

E. Naša krajina potrebuje predovšetkým silného, rozhodného vodcu, ktorý zatočí so zlom a vráti nás na správnu cestu.

F. Poslušnosť a úcta k autorite sú najdôležitejšími hodnotami, ktoré si deti majú osvojiť.

G. Ľudia by mali sami rozlišovať čo je dobré a zlé a menej sa spoliehať na náboženské authority.

H. Zákomom sa treba vždy podriaďiť, aj keď má občan dobre zdôvodnené výhrady.

OTÁZKA Č. 5

Mnohí ľudia majú pocit, že politika je dosť zložitá. Ako je to s Vami?

1. Máte pocit, že rozumiete tomu, čo sa deje v politike? Posúďte na škále:

1 = rozhodne áno

2 = skôr áno

3 = skôr nie

4 = rozhodne nie

2. Ako často sledujete politické dianie? Uvedte, ktorá alternatíva pre Vás platí.

1. každodenne

2. asi 2-3 krát v týždni

3. asi raz za týždeň

4. menej často

5. vôbec nie

3. Nakoľko Vás daná úroveň politiky zaujíma? Použite stupnicu

- 1 = rozhodne ma zaujíma
- 2 = skôr ma zaujíma
- 3 = skôr ma nezaujíma
- 4 = rozhodne ma nezaujíma
- 9 = nevie

- A. komunálna politika (na úrovni vašej obce či mesta)
- B. regionálna politika (vyššie územné celky – kraje)
- C. politika na celoštátnej úrovni
- D. európska politika
- E. medzinárodná politika

OTÁZKA Č. 6

Nakoľko súhlasíte s nasledovnými výrokmi? Vyjadrite sa, prosím, na tejto škále.

- 1 = úplne súhlasím
- 2 = skôr súhlasím
- 3 = skôr nesúhlasím
- 4 = vôbec nesúhlasím
- 9 = nevie

1. Súčasná vláda...

- A. ... vecne a dostatočne informuje občanov o svojich rozhodnutiach.
- B. ... neposkytuje informácie, ktoré sú pre bežného občana zrozumiteľné.
- C. ... poskytuje občanom dostatok možnosti ako ovplyvňovať rozhodovanie.
- D. ... sa nezaujíma o život bežných ľudí.
- E. ... náležite reaguje na potreby obyčajných ľudí.
- F. ... nezaobchádza so všetkými skupinami občanov s rovnakým rešpektom.
- G. ... nedostatočne vysvetľuje a zdôvodňuje svoje rozhodnutia.
- H. ... efektívne rieši spoločenské problémy.

2. Naš starosta/primátor ...

- A. ... vecne a dostatočne informuje občanov o svojich rozhodnutiach.
- B. ... neposkytuje informácie, ktoré sú pre bežného občana zrozumiteľné.
- C. ... poskytuje občanom dostatok možnosti ako ovplyvňovať rozhodovanie.
- D. ... sa nezaujíma o život bežných ľudí.
- E. ... náležite reaguje na potreby obyčajných ľudí.
- F. ... nezaobchádza so všetkými skupinami občanov s rovnakým rešpektom.
- G. ... nedostatočne vysvetľuje a zdôvodňuje svoje rozhodnutia.
- H. ... efektívne rieši spoločenské problémy.

3. Úradníci, úradníčky na obecnom úrade/magistráte...

- A. ... poskytujú ochotne všetky informácie, ktoré občania potrebujú.
- B. ... nie sú ochotní zrozumiteľne vysvetliť, čo od občanov žiadajú.
- C. ... nezaobchádzajú so všetkými občanmi s rovnakým rešpektom.
- D. ... rozumejú svojej práci, sú na dobrej profesionálnej úrovni.
- E. ... pracujú efektívne a zodpovedne.
- F. ... dodržiavajú úradné hodiny.
- G. ... sú nepríjemní, chovajú sa nadradene.

OTÁZKA Č. 7

Zamyslite sa nad tým, nakoľko pri voľbe starostov, primátorov či poslancov mestského/obecného zastupiteľstva beriete do úvahy nasledovné vlastnosti.

Odpovedajte na stupnici

1. rozhodne áno
2. skôr áno
3. skôr nie
4. rozhodne nie

- A. ochota počúvať iných a viesť dialóg
- B. pohlavie
- C. skúsenosť s politikou
- D. vek
- E. vzdelanie
- F. usporiadaný rodinný život
- G. úcta k tradíciám
- H. sexuálna orientácia
- I. politická príslušnosť
- J. povolanie, odbornosť
- K. otvorenosť k novým veciam
- L. náboženská príslušnosť
- M. schopnosť spolupracovať
- N. národnosť/etnická príslušnosť
- O. región, z ktorého pochádza
- P. príjemné vystupovanie a výzor
- R. spoločenská vrstva
- S. štátna príslušnosť
- T. zdravotné postihnutie
- U. povest' dôveryhodného, čestného a spravodlivého človeka.

OTÁZKA Č. 8

Mesto / obec vytvára rôzne príležitosti ako zapojiť občanov do rozhodovania. Ako je to u vás? Uved'te, či existujú alebo nie vo Vašej obci/meste jednotlivé príležitosti. Anketár zaznamenáva odpovede pomocou stupnice

- 1 = áno
2 = nie
99 = nevie

1. Pre mestá a obce

V mojom meste/obci existujú....

- A. poradné občianske komisie
- B. verejné vypočutia občanov a občianok
- C. komunitné a susedské stretnutia
- D. prieskumy potrieb občanov a ich spokojnosti s poskytovanými službami
- E. diskusie o konkrétnych problémoch v malých skupinách (fókusové skupiny)
- F. otvorené hodiny starostu pre verejnosť
- G. webová stránka – odkaz pre starostu
- H. internetová komunikácia starostu a poslancov s občanmi prostredníctvom internetu
- I. priama komunikácia s poslancami
- J. participatívny rozpočet

2. Pre mestské časti (odpovedajú len obyvatelia Bratislavy a Košíc)

V mojej mestskej časti existujú...

- A. poradné občianske komisie
- B. verejné vypočutia občanov a občianok
- C. komunitné a susedské stretnutia
- D. prieskumy potrieb občanov a ich spokojnosti s poskytovanými službami
- E. diskusie o konkrétnych problémoch v malých skupinách (fókusové skupiny)
- F. otvorené hodiny starostu pre verejnosť
- G. webová stránka – odkaz pre starostu
- H. internetová komunikácia medzi starostom/poslancami a občanmi
- I. priama komunikácia medzi poslancami a občanmi
- J. participatívny rozpočet

OTÁZKA Č. 9

V mojom meste/obci / mestskej časti je bežné, že občania a občianski aktivisti sú zapojení v týchto oblastiach:

Anketár zaznamenáva odpovede pomocou stupnice

1 = áno

2 = nie

99 = nevie

- A. územné plánovanie
- B. starostlivosť o zeleň
- C. verejná bezpečnosť a jej sledovanie
- D. kontrola dodržiavania vyhlášok a zákonov
- E. správa a údržba komunikácií
- F. doprava a parkovanie
- H. školstvo, kultúra a šport
- I. sociálne záležitosti (starostlivosť o chorých, seniorov, chudobných atď.)
- J. stavebná činnosť
- K. správa nehnuteľného majetku
- L. pevný odpad a odpad z domácností
- M. plánovanie rozpočtu mesta/obce
- N. personálne otázky

OTÁZKA Č. 10

Existujú rozličné spôsoby, ako sa občan môže angažovať. Pri každom z nasledujúcich spôsobov povedzte prosím, či ste ho za posledných desať rokov využili alebo nie. Anketár zaznamenáva odpovede pomocou stupnice

1 = áno

2 = nie

99 = nevie

- A. Kandidovali ste do verejnej funkcie?
- B. Vyjadрили ste sa k politickým otázkam v médiách?
- C. Pracovali ste aktívne v odboroch?
- D. Pracovali ste pre nejakú politickú stranu?
- E. Zúčastnili ste sa na demonštrácii?

- F. Zapojili ste sa do práce mimovládnej organizácie?
- G. Obrátili ste sa na politického činiteľa?
- H. Zúčastnili ste sa na politickom mítingu?
- I. Podpísali ste petíciu?
- J. Boli ste voliť?
- K. Zúčastnili ste sa internetových diskusií o verejnom dianí (vrátane blogovania)?
- L. Zúčastnili ste sa na verejných rokovaniach, diskusiách a vyjednávaniach (napr. o projektoch miestneho rozvoja)?
- M. Zapojili ste sa do symbolického protestu alebo bojkotu (napr. nosenie odznaku, nálepky, symbolu nejakej kampane, bojkot určitých výrobkov z politických, etických alebo ekologických dôvodov)?
- N. Zapojili ste sa do charitatívnych zbierok?
- O. Zapojili ste sa do svojpomocnej susedskej alebo komunitnej aktivity?
- P. Zapojili ste sa do pripomienkovania zákona (hromadná pripomienka občanov, návrh zmeny zákona)?
- R. Podali ste pripomienky k všeobecne záväznému nariadeniu obce / mesta?
- S. Zúčastnili ste sa miestneho referenda?
- T. Zúčastnili ste sa štátneho referenda?
- U. Podali ste pripomienky k dôležitému dokumentu obce (napr. územný plán obce) ?
- V. Podali ste pripomienky ku konaniu, ktoré mohlo zasiahnuť do Vášho života (napr. povoľovanie skládky odpadu) ?
- X. Zúčastnili ste sa na tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb v obci/meste?
- Y. Zúčastnili ste sa na tvorbe Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Vašej obce/mesta?
- Z. Podal ste žalobu na súd pre porušenie povinností obce/mesta?

OTÁZKA Č. 11

Existujú rozličné názory na politiku. Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcimi výrokmí?

Odpovedajte pomocou tejto stupnice

- 1 = úplne súhlasím
- 2 = skôr súhlasím
- 3 = skôr nesúhlasím
- 4 = vôbec nesúhlasím
- 9 = nevie

- A. Najlepšia vláda je tá, ktorá o všetkom rozhoduje sama.
- B. Väčšina ľudí sa o politiku nezaujíma.
- C. My - ako občania - by sme sa nemali miešať politikom do remesla.
- D. Ak chceme, aby politici nezneužívali svoju moc, musíme ich, občania, viac kontrolovať.
- E. Keby sme ako občania spojili svoje sily, vedeli by sme vyriešiť mnohé problémy, ktoré politici dlhodobo ignorujú.
- F. Politici by mali pri prijímaní rozhodnutí diskutovať s občanmi, ktorých sa tieto rozhodnutia týkajú.
- G. Ľudia ako ja nemajú žiadny vplyv na konanie vlády.
- H. Ako občania máme reálnu možnosť podieľať sa na tvorbe politiky
- I. Ako občania sme povinní postarať sa o to, aby sme mali dobrú vládu.

OTÁZKA Č. 12

Podľa Vás, do akej miery súčasná vláda SR má skutočný záujem o dialóg s nasledujúcimi skupinami spoločnosti? Odpovedajte pomocou tejto stupnice:

- 1 = rozhodne má záujem
- 2 = skôr má záujem
- 3 = skôr nemá záujem
- 4 = rozhodne nemá záujem

9 = nevie

- A. s odborními
- B. s podnikateľmi
- C. s mimovládnyimi organizáciami
- D. s miestnou samosprávou
- E. s novinármi
- F. s predstaviteľmi profesijných združení (lekármi, učiteľmi, sestrami, vedcami, atď.)
- G. so zástupcami rómskej menšiny
- H. so zástupcami maďarskej menšiny
- I. so zástupcami sexuálnych menšín
- J. s predstaviteľmi menšinových náboženských skupín
- K. so zástupcami ľudí so zdravotným postihnutím
- M. so zástupcami cudzincov
- N. so zástupcami seniorov

OTÁZKA Č. 13

Zhodnotte, nakoľko súčasná vláda SR sama rešpektuje nasledovné zásady.

Použite nasledovnú stupnicu:

- 1 = na 100%
- 2 = asi na 75%
- 3 = asi na 50%
- 4 = asi na 25%
- 5 = na 0%
- 9 = nevie

- A. slobodu prejavu
- B. rovnosť pred zákonom
- C. spravodlivosť
- D. menšinový názor
- E. ľudské práva
- F. záujmy zraniteľných skupín
- G. nezávislosť médií
- H. ľudskú dôstojnosť (vrátane životných podmienok)
- I. politické práva (bez ohľadu na národnosť občanov a pod.)

OTÁZKA Č. 14

Čo si podľa Vás zaslúži väčšiu alebo menšiu podporu zo strany nás občanov? Použite stupnicu

- 1 = určite väčšiu, 2 = skôr väčšiu
- 3 = skôr menšiu, 4 = určite menšiu

- A. národné záujmy
- B. jednota národa
- C. tolerancia voči tým, ktorí majú odlišnú
  - 1. politickú orientáciu
  - 2. etnickú, národnú príslušnosť
  - 3. náboženskú príslušnosť
  - 4. sexuálnu orientáciu
- D. poslušnosť voči
  - 1. cirkevným autoritám
  - 2. vedeckým autoritám

- 3. politickým autoritám
- E. inovácie, pokrok
- F. ľudové tradície
- G. veda a vzdelanosť
- H. rodina

OTÁZKA Č. 15

V poslednom desaťročí sa v slovenskej spoločnosti udiali viaceré zmeny. Ako sa, podľa vás, zmenili samotní ľudia na Slovensku? Anketár zaznamená odpoveď pomocou škály od 1 do 4, kde číslo 1 znamená, že respondent silne súhlasí s prvým výrokom (A) a 4, že silne súhlasí s druhým výrokom (B).

A	B	
1 = určite áno	3 = skôr áno	9 = nevie
2 = skôr áno	4 = určite áno	

1. A. viac sa zaujímajú o veci verejné
B. menej sa zaujímajú o veci verejné
2. A. vedia lepšie formulovať svoje názory na spoločenské problémy
B. schopnosť formulovať svoj názor na spoločenské problémy sa vo všeobecnosti zhoršila alebo zostala na rovnakej úrovni
3. A. sú viac ochotní spolupracovať na riešení spoločných problémov
B. sú menej ochotní spolupracovať na riešení spoločných problémov
4. A. viac dôverujú zvoleným reprezentantom a vláde
B. menej dôverujú zvoleným reprezentantom a vláde
5. A. viac dôverujú alternatívnym zdrojom informácií ako tým tradičným (hlavným denníkom a verejnej televízii a rozhlasu)
B. viac dôverujú tradičným zdrojom informácií (hlavným denníkom) ako tým alternatívnym
6. A. viac sa spoliehajú na svojpomoc pri riešení problémov
B. viac sa obracajú na starostu/primátora, vládu a poslancov

OTÁZKA Č. 16

Dôvody, prečo sa ľudia nezapájajú do verejného života môžu byť rôzne. Podľa Vašich skúseností, ktoré z dôvodov vnímate ako reálne? Použite stupnicu na vyjadrenie miery súhlasu a nesúhlasu s konkrétnymi uvádzanými dôvodmi:

- 1 = úplne súhlasím
- 2 = skôr súhlasím
- 3 = skôr nesúhlasím
- 4 = vôbec nesúhlasím
- 9 = nevie

- A. nevedia, že takéto možnosti existujú
- B. sú presvedčení, že ich názor nebude vypočutý
- C. obávajú sa, že im uškodia tí, ktorí majú moc
- D. nemajú dostatok času, resp. majú iné povinnosti
- E. obávajú sa, že ich ostatní nebudú brať ako rovnocenných
- F. majú iné dôvody (*anketár uvedie ktoré*)

OTÁZKA Č. 17

Hlas ktorých skupín sa podľa vášho názoru nedostatočne berie do úvahy? Svoj názor vyjadrite pomocou stupnice s dolu uvedenými výroky:

- 1 = úplne súhlasím
- 2 = skôr súhlasím
- 3 = skôr nesúhlasím
- 4 = vôbec nesúhlasím
- 9 = nevie

- A. významných vedcov a umelcov
- B. bežných občanov
- C. zraniteľných skupín občanov (napr. so zdravotným postihnutím, seniorov)
- D. odborníkov, expertov
- E. tých, ktorých sa politické rozhodnutie priamo týka
- F. podnikateľov
- G. medzinárodných firiem
- H. iné (*anketár zapíše, ktoré sú to*)

OTÁZKA Č. 18

Za akých okolností by ste sa zapojili do riešenia verejného problému?

Použite škálu

- 1 = určite áno
- 2 = asi áno
- 3 = asi nie
- 4 = určite nie
- 9 = nevie

- A. keby sa ma daný problém priamo týkal
- B. keby som mal/a dostatok finančných prostriedkov a nemusel/a sa naháňať
- C. keby som mal/a viac času a menej iných starostí
- D. keby som mal/a istotu, že to, čo poviem, zoberú ostatní vážne
- E. keby som vedel/a, že existuje možnosť ovplyvniť konečné rozhodnutie
- F. keby som mal/a istotu, že ma nikto za to, čo poviem, nenapadne, nezosmiešni
- G. keby som mal/a prístup ku všetkým informáciám
- H. keby som sa vedel/a lepšie vyjadrovať
- I. keby som bol/a priamo oslovený/á
- J. iné (*anketár uvedie, ktoré*)

OTÁZKA Č. 19

Ak sa niektorí občania aktívne zúčastňujú riešeniu verejných problémov, prináša im to viacero výhod a nevýhod:

- 1 = úplne súhlasím
- 2 = skôr súhlasím
- 3 = skôr nesúhlasím
- 4 = vôbec nesúhlasím
- 9 = nevie

- A. získajú prehľad o tom, kto aké záujmy sleduje a presadzuje
- B. iní ľudia ich budú podozrievať z vypočítavosti
- C. dostanú sa do konfliktov so záujmami mocných
- D. získajú možnosť vyjadriť sa, povedať svoj názor
- E. stratia veľa času a energie, ktoré by mohli venovať príjemnejším/užitečnejším veciam
- F. naučia sa obhajovať svoje záujmy
- G. iní ľudia si budú myslieť, že ich námaha je zbytočná, lebo obyčajný človek nič nedosiahne
- H. získajú skúsenosti s tým, kto, kde a akým spôsobom rozhoduje

I. získajú podporu tých, ktorí majú rovnaké záujmy.

OTÁZKA Č. 20

Teraz by sme sa radi spýtali na vašu skúsenosť s účasťou na riešení spoločných, verejných problémov.

Odpovedzte áno, nie. Anketár kóduje odpovede 1 áno, 2 nie.

1. Pokúsili ste sa prispieť k riešeniu spoločných problémov v rámci vašej obce alebo mesta? (áno-nie)

V prípade kladnej odpovede položí otázku:

Ak už máte takúto skúsenosť, aký bol výsledok? Vyberte si jednu z alternatív:

- A. problémy sa podarilo úplne alebo takmer úplne vyriešiť
- B. problémy sa podarilo vyriešiť len čiastočne
- C. problém sa vôbec nepodarilo vyriešiť
- D. iné

2. Zúčastnili ste sa niekedy verejných schôdzí, napríklad vypočutia občanov? (áno-nie). Anketár kóduje odpovede 1 áno, 2 nie.

V prípade kladnej odpovede položí otázku:

3. Ak ste sa zúčastnili verejných schôdzí, boli skúsenosti a návrhy zúčastnených zohľadnené v konečnom rozhodnutí?

- A. boli úplne alebo takmer úplne zohľadnené
- B. boli len málo zohľadnené
- C. takmer vôbec alebo vôbec neboli zohľadnené

OTÁZKA Č. 21

(Ak respondent odpovedal „áno“ na ot. 20 - 1 alebo 2, anketár položí nasledovné otázky.)

Odkiaľ ste mali informáciu o možnosti zúčastniť sa? Vyberte jednu z možností:

- A. od priateľov, známych, príbuzných
- B. od aktívnych účastníkov
- C. úradný oznam
- D. na inom verejnom stretnutí
- E. od môjho zamestnávateľa/ky
- F. na internetovej stránke
- G. cez sociálne siete
- H. plagát, leták, propagačný materiál
- I. noviny, časopis
- J. televízia
- K. rádio
- L. iné (*uviesť aké*)

OTÁZKA Č. 22

Teraz sa sústredíme na spoločný život občanov v susedských komunitách.

1. Aká je vaša dôvera v to, že občania sa dokážu sami zorganizovať a riešiť spoločné problémy?

Použite nasledovnú stupnicu:

- 1 = veľmi vysoká
- 2 = skôr vysoká
- 3 = skôr nízka
- 4 = veľmi nízka

2. Existujú vo vašej bezprostrednej komunite neformálne osobnosti, ktoré vedia konštruktívne a v spolupráci riešiť Vaše susedské problémy?

1 = áno 2 = nie

OTÁZKA Č. 23

Zapájate sa aktívne do života vašej blízkej, susedskej komunity? Áno, či nie?

Ak áno, anketár položí otázku: Aké príjemné a nepríjemné stránky to so sebou prináša?

Vyjadrite mieru súhlasu a nesúhlasu s jednotlivými položkami pomocou nasledovnej stupnice

1 = silne súhlasím

2 = skôr súhlasím

3 = skôr nesúhlasím

4 = silne nesúhlasím

9 = nevie

A. vnútorné uspokojenie

B. nových priateľov a známych

C. lepšie komunikačné schopnosti

D. dobrý pocit, že som prispel/a k vyriešeniu problému

E. príležitosť zabudnúť na každodenné problémy, odbúrať stres

F. pocit, že dokážem meniť veci k lepšiemu (vyššia sebadôvera)

G. pocit, že nie som sebecký/á

H. zážitok, že som súčasťou komunity, v ktorej žijem

I. kopec mrzutostí, nedorozumení a konfliktov

J. berie mi to príliš veľa času

K. mnohí ľudia sa odo mňa odvracajú

L. koniec ilúzie, že niečo môžem zmeniť

M. pocit, že s danou komunitou nie sme na jednej lodi, nerozumieme si

N. nových nepriateľov

O. iné (anketár uvedie ktoré).

OTÁZKA Č. 24

Zaradte sa, prosím, do jednej z nasledujúcich kategórií podľa Vášho hlavného zamestnania, t.j. podľa pracovnej činnosti, z ktorej máte rozhodujúci príjem peňazí.

1. nekvalifikovaný alebo pomocný (manuálny) pracovník v poľnohospodárstve, priemysle, v službách

2. kvalifikovaný manuálny pracovník (remeselník, opravár, obsluha strojov a zariadení, pestovateľ/chovateľ...)

3. prevádzkový alebo obsluhujúci pracovník v službách a obchode (predavač, kaderník, vodič, kuchár, opatrovateľ, SBS...)

4. nižší administratívny pracovník, úradník (sekretárka, účtovník, prepážkový pracovník – na pošte, v banke...)

5. výkonný odborný pracovník (zdravotník/zdravotná sestra, vychovávateľ, technik, odborný referent, colník...)

6. tvorivý (vysokoškolsky vzdelaný) odborný pracovník (lekár, pedagóg, právnik, vedec, analytik, informatik, umelec...)

7. riaditeľ firmy/podniku, námestník, vysoký štátny úradník, politik, armádny veliteľ

8. samostatne ekonomicky činný (podnikateľ, živnostník) bez zamestnancov

9. samostatne ekonomicky činný (podnikateľ, živnostník) so zamestnancami

10. dôchodca

11. študent
12. v domácnosti alebo na materskej, rodičovskej dovolenke
13. nezamestnaný

OTÁZKA Č. 25

Prečítam Vám zoznam niekoľkých organizácií. Pri každej z nich, prosím, povedzte, či ste jej členom/ členkou alebo sa nejakým spôsobom podieľate na jej aktivitách. Odpovedzte pomocou tejto stupnice

- 1 = som aktívnym členom, členkou
- 2 = som pasívnym členom, členkou
- 3 = v minulosti som bol/a členom, členkou, ale už nie som
- 4 = nie som členom/ kou, ale pomáham ako dobrovoľník/čka alebo finančne
- 5 = nie som členom/kou, ani sa nijako nezúčastňujem
- 0 = neuviedol/a

- A. politická strana
- B. odborová organizácia
- C. cirkev alebo iná náboženská organizácia či skupina
- D. záujmová organizácia (napr. športový klub, zväz záhradkárov, rybárov, ochotnícky súbor a pod.)
- E. profesijné alebo stavovské združenie, komora (napr. Združenie podnikateľov, Lekárska komora a pod.)
- F. mimovládna organizácia (zameraná napr. na humanitárnu pomoc, ochranu ľudských práv, ochranu životného prostredia, pomoc sociálne slabším a podobne)
- G. virtuálna komunita (online)
- H. iné

OTÁZKA Č. 26

Viete sa dohovoriť v angličtine, nemčine či inom cudzom jazyku?

- 1 = nie
- 2 = áno

Ak áno: Uveďte, prosím, v ktorých jazykoch sa viete dohovoriť.

OTÁZKA Č. 27

Povedzte, prosím, aké máte skúsenosti s internetom?

- 1= nemám k nemu prístup.
- 2 = v minulosti som internet využíval/a, ale v súčasnosti nemám k nemu prístup.
- 3 = mám prístup k internetu, ale nevyužívam ho.
- 4 = využívam internet, ale nie každodenne
- 5 = využívam internet každodenne.

OTÁZKA Č. 28

Hlásite sa k niektorej cirkvi alebo náboženstvu?

- 1 = nie
- 2 = áno –

Ak áno, ku ktorej?

- A. Rímskokatolícka cirkev
- B. Evanjelická cirkev a.v.
- C. Gréckokatolícka cirkev
- D. Reformovaná kresťanská cirkev
- E. Jehovovi svedkovia
- F. Židovské náboženské obce
- G. Iné protestantské (ktoré?)
- H. Iné kresťanské vyznanie (ktoré?)

I. Islám

J. Budhizmus

K. Hinduizmus

L. Iné (uved'te, aké)

99 = nevie, neodpovedal/a

OTÁZKA Č. 29

Naša spoločnosť sa skladá z rôznych skupín či spoločenských vrstiev. Do ktorej spoločenskej vrstvy by ste zaradili seba a svoju rodinu? Anketár prečíta možnosti a kóduje odpovede podľa schémy:

1 = najvyššia

2 = vyššia stredná

3 = stredná

4 = nižšia stredná

5 = najnižšia

OTÁZKA Č. 30

Teraz by sme sa radi spýtali na výšku Vašich príjmov. Povedzte prosím, aký je v súčasnosti váš osobný čistý mesačný príjem, keď do neho zahrniete svoju mzdu, dôchodok, hodnotu stravných lístkov a všetky ostatné príjmy alebo dávky? Vyberte z nasledujúceho zoznamu tú možnosť, ktorá zodpovedá výške Vašich čistých osobných príjmov. Anketár ukáže všetky možnosti na lístku:

A. 400 eur a menej

B. 401 – 550 eur

C. 551 – 700 eur

D. 701 – 850 eur

E. 851 – 1000 eur

F. 1001 – 1500 eur

G. 1500 – 3000 eur

H. nad 3001 eur

Ďakujeme za Váš čas a ochotu.